

Handboek

september
2024

Inhoud

Samengesteld door:	2
Bronnen.....	2
Uitgangspunten rendementsberekeningen.....	3
Uitgangspunten van bekostiging.....	3
Richtlijnen vol- en deeltijd Rijksbekostigd.....	3
Vrijstellingen	4
Vakken met een individuele (vo) licentie (overnemen door vavo - of niet) / licentie-vrije programma's - pilot vmbo).....	6
Inzetten cijfer behaald in examenjaar (2019-)2020.....	6
Combinatiecijfer (meegenomen uit voortgezet onderwijs)	7
Gymnasiumdiploma.....	7
Havodiploma voor vwo-ingeschrevene	7
Twee of meer cijferlijsten van het voortgezet onderwijs inzetten bij vavo.....	7
2x examen doen bij staatsexamen + vavo in hetzelfde vak- in hetzelfde examenjaar: niet mogelijk	7
Berekening van gekoppelde cijfers (SE - CE).....	8
Berekening van de verschillen SE – CE	8
Toelatings- en verwijderingsbeleid	9
Inschrijving Rijks en cursus-lesgeld voor op 1 augustus 17 jarige studenten.....	9
Bevoegdheid docenten vavo	10
Examencommissie vavo en de rol van de voorzitter.....	10
Bewaartermijnen examendossier (SE en CE).....	10
Commissie van beroep bij Centraal Examen.....	11
Profielwerkstuk buiten oorspronkelijk profiel.....	11
Inschrijving voltijd mbo of hbo gecombineerd met vavo (deeltijd).....	11
Symbiose regeling met vso	11
Rekenen/Rekontoets	11
2x diploma binnen hetzelfde niveau en met gelijk profiel.....	11
Vermelding vwo-vak op havo-cijferlijst (diploma)	12
Honoreren vrijstellingen van IVO mavo vakken zonder CE	12
Protocol augustus/september-examens.....	12
Septemberexamen + examen in hetzelfde examenjaar (juni) op hoger niveau	12
Melding verzuimloket uitbestede (Rutte) leerlingen	12
Uitbreiding uitbesteding met mogelijkheid herprofilering.....	13
Cum Laude: sprokkelaars uitgesloten	13
Kan een vavo een uitbestede student een vak laten volgen aan een vo-school?.....	13
Onderzoekskader inspectie (vanaf 1-8-2021) + examenloket-veel gestelde vragen.....	14
Bijlage bij 'Inschrijving 17 jarigen via Rijksbekostiging'.....	15

Samengesteld door:

Kerngroep vavo
 Werkgroep handboek
 MBO Raad
 OCW mbo/vo
 DUO
 Examenloket

Bovendien: de tekst uit dit handboek is afgestemd met de inspectie van onderwijs.

Bronnen:

- Staatscourant (opleidingentabel en vakcodetabel)
  - Examenblad.nl
  - WVO 2020 en Uitvoeringsbesluit WVO 2020
  - WEB
  - Ministerie OCW / examenloket DUO
  - Actuele publicaties DUO
- Extra informatie-bronnen / documenten:
- Website vavo-netwerk (www.vavoscholen.nl)

Uitgangspunten van rendementsberekeningen:

1-10-20xx:	Er wordt voor inschrijving gekeken of de deelnemer is ingeschreven bij het ROC (de voorexamenklassen doen niet mee in rendementsberekening)
200xx +1	De cijfers en diploma's <i>in</i> dit examenjaar worden meegenomen in rendementsberekeningen

Uitgangspunten van bekostiging:

1-10-20xx -2	Inschrijving op deze datum tellen mee voor bekostiging.
Kalenderjaar xx- 2:	Diploma's en voldoende vakken behaald op instelling tellen mee voor bekostiging.

Toelichting op voorexamen klas:

- Deelnemer gaat een twee jarig traject doen (de geplande einddatum valt dan aan het einde van het 2e leerjaar)
- Deelnemer wordt na het voorexamenjaar, weer opnieuw, voor 1 jaar (= dan examenjaar met nieuwe elementcode) ingeschreven.
- In het voorexamenjaar wordt er **geen examen** gedaan.
- Er is een aparte elementcode voor het voexamentraject .

Toelichting bij betalende partij / soorten bekostiging ('reguliere' inschrijving op jaarbasis):

-Reguliere vo-school (Uitbesteding/Rutte):

- Bekostiging via de school voor voortgezet onderwijs, vo ontvangt de middelen van OCW, vavo ontvangt de middelen (minus een afgesproken %) van het vo, t.w.
- 50%** voor een leerling die het jaar ervoor aan een volledig examen heeft deelgenomen bij het vo of vavo en daarvoor afgewezen/gezakt was en vervolgens bij vavo aan hetzelfde examen (met enkele vakken **van hetzelfde schooltype** waarvoor deze afgewezen was) deelneemt.
- 50%** voor herprofileerders van 16 of 17 jaar (via uitbesteding mogen alleen 16 en 17 jarigen herprofilen, 18 jaar en ouder wordt bekostigd via Rijksbekostiging!), zie ook pagina 12 van dit handboek.
- 100%** voor alle andere leerlingen.

-Rijk(s)bekostigd):

- Vavo ontvangt de middelen direct van het Rijk (via ROC).
- Voltijd of deeltijd.
- Bekostiging Input (40%, inschrijving op 1 oktober) en output (50%, voldoende cijfers + 10% diploma).

-Deelnemer (zelfbetaler):

- Deelnemer betaalt alle kosten zelf direct aan het vavo (vavo bepaalt de prijs).

Richtlijnen vol- en deeltijd Rijks- (en Rutte-)bekostigd:

Er is geen sprake van een officiële urentabel bij vavo. De volgende richtlijnen zijn afgesproken met OCW:

Voltijd = Als alle (grote) examenvakken binnen een profiel worden gevolgd (eventueel exclusief vakken van het combinatiecijfer).

Deeltijd = Rest.

Bij inschrijving moet worden vastgelegd of er sprake is van een opleiding in voltijd of in deeltijd.

Ook bij voorexamen klassen moet dit worden aangeven.

NB Een traject kan ook voltijd zijn indien in dit traject bijvoorbeeld sprake is van het dubbele aantal uren per vak (in vergelijking met het aantal uren van een 1-jarig voltijd-traject) in een 2-jarig traject. Ook kan er door een combinatie van lessen en begeleiding de factor sprake zijn van een voltijds traject. Het beleid dienaangaande wordt door het VAVO vastgelegd in een besluit voltijd / deeltijd, met de aanduiding van het aantal vakken dat tot voltijd leidt.

Hierbij moet in ogenschouw genomen worden dat een vavo zich voor genoemd besluit te allen tijde moet kunnen verantwoorden bij de inspectie.

Rutte-uitbesteed traject: een uitbestede leerling wordt voor DUO formeel altijd als voltijdsleerling ingeschreven.

Vrijstellingen (inzetten eerder behaald cijfer)

Vrijstellingen (SE – CE)

a. SE-eindcijfer: Inzetten eerder behaald SE-cijfer.

Alle SE-resultaten kunnen worden overgenomen door vavo (indien gelijk aan PTA van het vavo).

Toelichting: Een kandidaat legt op het vavo opnieuw examen af in een vak, na het vorige jaar te zijn afgewezen. Hij legt op het vavo het schoolexamen af. Hij heeft drie dagen voor het centraal examen twee schoolexameneindcijfers: het cijfer van het vorige jaar en het nieuw behaalde cijfer. Mag dan het hoogste van beide als SE-cijfer worden gekozen?

Antwoord: Nee, dat is niet toegestaan. Een examen in een vak dat een centraal examen kent, bestaat uit een schoolexamen en een centraal examen. Die twee horen bij elkaar. Als een kandidaat in een vak opnieuw examen aflegt, doet hij mee aan het centraal examen en legt hij een schoolexamen af volgens een voor hem vastgesteld PTA. Bij het centraal examen hoort het schoolexamencijfer dat volgens dit PTA is vastgesteld. Een uitruil met een eerder behaald schoolexamencijfer is niet mogelijk. Kort samengevat: een combinatie van een oud SE- en een nieuw CE-cijfer (of andersom) is niet mogelijk.

-Wel mag het (nieuwe) PTA gebruikmaken van eerder afgelegde onderdelen. Dat is een regeling die ook voor dagscholen geldt, en is bedoeld om te voorkomen dat een gezakte kandidaat óók alle regulier in andere jaren dan het laatste jaar getoetste onderdelen nog eens moet doen (verwijzing naar artikel b* hieronder). Het nieuwe PTA kan – mits dus van te voren vastgelegd – onderdelen van het jaar ervoor bevatten of zelfs het complete eerder afgelegde schoolexamen. In dat laatste geval is het oude SE-eindcijfer gelijk aan het nieuwe SE-eindcijfer. Dit is dus geen vrijstelling, maar hier is sprake van een nieuw SE-eindcijfer.

Let wel: Een CE afleggen zonder daaraan voorafgaand lessen te hebben gevolgd en gestudeerd te hebben en SE's te hebben gemaakt is niet te bestempelen als een goede voorbereiding op het CE, met het oog op het behalen van een voldoende resultaat!

b. SE-deelcijfers: Inzetten eerder behaalde deel SE-cijfers.

Sommige SE-resultaten kunnen worden overgenomen door vavo indien het PTA van de vorige school gelijk is aan het PTA van het vavo w.b. het betreffende onderdeel (qua inhoud en weging).

c. Eindcijfer (SE+CE): Inruil/Inzetten eerder behaald (SE/CE)eindcijfer op diploma VAVO (Melding aan ROD door middel van de letter I).

Wie bij het vavo opnieuw examen aflegt, kiest ervoor om voor dat vak geen vrijstelling op grond van een eerder verstrekte cijferlijst in te zetten. Bij de bepaling van de uitslag telt het nieuw behaalde eindcijfer.

Er kan niet voor worden gekozen om achteraf bij de uitslag terug te vallen op het eerder behaalde eindcijfer voor dat vak. Criterium hierbij is dat de kandidaat heeft deelgenomen aan het nieuwe CE voor dat vak.

Bron: <https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/vragen-over-uitslagbepaling-voor/2013>

Vrijstellingen (diverse):

- a. Lootvrijstellingen*:** Een door een bevoegde vo-school uitgegeven LOOT-vrijstelling (topsport) kan worden overgenomen door het vavo (het type inschrijving is hierbij niet relevant, dus is geldend voor alle categorieën: uitbesteed/Rutte, Rijks-bekostigd, zelfbetaler, etc.).
- b. De vakken LO en CKV*:** Worden niet door vavo geëxamineerd + mogen niet vermeld worden op cijferlijst vavo.
- c. VWO voor havo-gediplomeerden*:** Deze studenten zijn vrijgesteld van examen in het vak maatschappijleer bij het vwo-examen.
Dit vak wordt niet vermeld op de cijferlijst.
Dit vak wordt wel aan ROD gemeld als ambtelijke vrijstelling.
- d. PWS*:** Het PWS kan alleen als vrijstelling (i) worden ingezet bij het cijfer 6 of hoger.

*Bronnen: de vereisten omtrent de inrichting van de cijferlijst zijn vermeld in het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikelen 3.40, 3.42, 3.43, 3.46, 3.47, 3.48, 3.62, 3.63, 3.64, 3.65, 3.71, 3.72 en WVO 2020, artikel 2.58 en in de regeling modellen diploma's vwo-havo-mavo (met bijbehorende bijlagen).

- e. Rekentoets/-examen:** Het vavo mag vanaf 1 augustus 2021 een vrijstelling (i) geven voor een eerder afgerond vo-schoolexamen Rekenen 2F of 3F
- f. Vrijstelling voor het vak M&O:** M&O dat is afgesloten geeft recht op vrijstelling voor het vak bedrijfseconomie (max. 10 jaar na afgifte, zoals gebruikelijk). M&O wordt dus niet meer op de cijferlijst vermeld, maar bedrijfseconomie.
- g. Gedoogd wordt tot nader order:**
Samenvoegen van vakken tot 1 diploma behaald bij vavo en staatexamen binnen hetzelfde examenjaar.
Bron: [Nieuwsbrief 3 - vavo netwerk](#) (november 2022)

Vakken met een individuele (vo)licentie/licentie-vrije programma's - pilot vmbo

1. Een vavo mag met speciale toestemming een vak met een individuele (vo eigen)licentie overnemen (vrijstellen met een l). Dat geldt voor vakken zoals (voorbeelden, niet uitputtend, zie ook Staatscourant bij 'Regeling codetabellen'):
  - Productontwerpen
  - Geloof, leven en filosofie
  - Religie, mens en samenleving

Als een vavo een leerling heeft die een vastgesteld eindcijfer voor een schooleigen vak in wil brengen voor het diploma, kan de vavo zich melden bij examensvo@minocw.nl.

Vast ten overvloede maar dit emailadres is niet bedoeld voor allerhande vragen/opmerkingen e.d. Daarvoor kan het Examenloket benaderd worden.

In ieder geval moet worden vermeld:

- de naam van de leerling,
- geboortedatum,
- naam van het schooleigen vak en
- een overzicht van het volledige vakkenpakket nodig.

2. Vakken die een vavo (zonder extra toestemming) **wel** mag overnemen:
  - Onderzoek en ontwerpen (O&O)
  - ANW (als extra vak in vrije deel en mag meetellen in het combinatiecijfer)
  - Licentie-vrije programma's uit de pilot vmbo, praktijkvakken:
[Overzicht programma's - Praktijkgerichte programma's \(praktijkgerichteprogrammas.nl\)](#)

Inzetten cijfer behaald in examenjaar (2019-)2020

Indien een student een cijfer inzet voor een vak dat behaald is in 2019-2020, **en dat normaliter wordt afgesloten met een CE**, dan geldt voor deze student niet de eis van 5,5 gemiddelde voor het CE bij diplomering.

Combinatiecijfer (meegenomen uit voortgezet onderwijs)

Het combinatiecijfer dat wordt meegenomen uit het vo + ckv bevat, moet altijd worden opgebroken, ckv wordt eruit gehaald bij het vavo!

Op basis van alle gesprekken die de kerngroep samen over de kwestie CKV heeft gevoerd en standpunten die we hierover uitgewisseld hebben, Kiest de Minister voor een duidelijke lijn, conform de huidige wet- en regelgeving. Die lijn is als volgt:

Het vak culturele en kunstzinnige vorming (hierna: CKV) wordt bij het voortgezet onderwijs in het havo en vwo beoordeeld met een cijfer als onderdeel van het combinatiecijfer i.p.v. een waardering.

In de huidige wet- en regelgeving is geregeld dat vavo-kandidaten vrijgesteld zijn van CKV, omdat het vak geen onderdeel MAG UITMAKEN van het vavo-curriculum. Dat heeft tot gevolg dat gezakte leerlingen bij de overstap van het reguliere vo naar het vavo het eerdere behaalde resultaat voor CKV niet kunnen meenemen, en wordt het combinatiecijfer opnieuw berekend, tenminste zonder CKV.

Dat betekent dat in de toekomst het combinatiecijfer door het VAVO altijd wordt opgebroken voor de kandidaten die CKV met een cijfer hebben afgerond. **Het combinatiecijfer wordt opnieuw berekend op basis van MINIMAAL de voor het vavo verplichte onderdelen van het combinatiecijfer conform het vavo PTA. Indien nodig kunnen deze onderdelen gerepareerd worden.**

Toelichting: op grond van Uitvoeringsbesluit WVO, artikel 3.34 kan het VAVO ook andere onderdelen aan het eigen PTA toevoegen, bijvoorbeeld anw, godsdienst, literatuur etc., VAVO neemt dan een deel van het VO PTA over.

Gymnasiumdiploma

Elke vavo met een vwo-licentie heeft de mogelijkheid om een gymnasium diploma uit te reiken indien de kandidaat voldoet aan de eisen daarvoor.

Het recht daarop is vermeld in artikel 7.3.1, lid 1a van de WEB.

Havodiploma voor vwo-ingeschrevene

Indien een vwo-ingeschrevene gezakt/afgewezen is, kan (bij voldoende resultaten) een havodiploma worden uitgereikt. Dit kan echter niet in het examenjaar waarin de kandidaat is afgewezen voor vwo.

Voorwaarde voor diplomering havo: inschrijving in opleiding havo in een examenjaar nadien. Ook moet minimaal 1 (binnen het diploma meetellend) havo-examenonderdeel / havo-vak op het vavo zijn afgerond.

Twee of meer cijferlijsten van het voortgezet onderwijs inzetten bij vavo

Het is toegestaan resultaten van 2 of meer afzonderlijke cijferlijsten van het voortgezet onderwijs in te zetten op een diploma vavo, ook na gespreid examen bij het voortgezet onderwijs.

2x examen doen bij staatsexamen + vavo, in het hetzelfde vak - op hetzelfde niveau, in hetzelfde examenjaar: is niet mogelijk!

Een student kan **niet** in hetzelfde examenjaar examen doen in 1 bepaald vak op hetzelfde niveau bij vavo **en** bij de staatsexamencommissie.

Bron: WVO 2020, artikel 2.72 lid 7. Ook [het examenreglement staatsexamens](#) verbiedt dit expliciet in artikel 2, lid 3 sub b onder 2°.

Berekening van gekoppelde cijfers (SE - CE)

Dat wordt per leerling wordt berekend.

Het SE-cijfer van leerling X en vak Y wordt vergeleken met het CE-cijfer van leerling X en vak Y.

De verschillen per leerling / vak worden vervolgens gemiddeld.

Berekening van de verschillen SE – CE

Kengetal:

Het kengetal is het driejaargemiddelde verschil tussen het SE-cijfer en het CE-cijfer voor alle vakken die met een CE-cijfer worden afgesloten.

De gegevens tellen alleen mee als binnen een opleiding 30 of meer kandidaat-cijfers beschikbaar zijn. De grens ligt dus op 30 of meer resultaten. 'Resultaten' is te definiëren als een kandidaat-cijfer per vak. Indien dus 3 kandidaten elk 5 vakken afronden op het vavo, genereert dat 15 resultaten.

Het kengetal wordt alleen uitgerekend als van het meest recente jaar en minstens 1 ander jaar voldoende gegevens beschikbaar zijn (dus gegevens van 30 resultaten of meer).

Wijze van berekenen:

Het SE-cijfer van leerling X en vak Y wordt vergeleken met het CE-cijfer van leerling X en vak Y.

De verschillen per leerling / vak worden vervolgens gemiddeld.

Vervolgens worden de gemiddelden gewogen.

Gewogen wordt voor het aantal verschillen per jaar en de spreiding tussen de verschillen. Als er in een jaar veel examengegevens zijn dan telt dat jaargemiddelde zwaarder mee. Een geringe spreiding van de verschillen* laat het jaargemiddelde ook zwaarder meewegen.

Norm:

Als het aldus berekende driejaargemiddelde kleiner of gelijk is aan 0,5 wordt dit aangeduid als 'Gering verschil'. Groter dan 0,5 betekent: 'Groot verschil', groter dan 1.0 betekent: 'Zeer groot verschil'.

Deze normen zijn identiek aan de normen die in het regulier voortgezet onderwijs en bij het niet-bekostigde voortgezet onderwijs worden gebruikt.

Bron: Toelichting opbrengstbestanden ISD inspectie.

* de geringe spreiding in de verschillen: is de geringe mate waarin de resultaten van het gemiddelde resultaat afwijken. Dus hoe meer resultaten vlak in de buurt van het gemiddelde zijn, hoe zwaarder die resultaten meetellen bij het bepalen van het verschil SE-CE.

Kortom: vakken waarbij de examens nog al met een wisselend resultaat is gemaakt, tellen minder zwaar mee, want de betrouwbaarheid van deze resultaten is minder groot.

Toelatings- en verwijderingsbeleid

-Rutte-inschrijving/uitbesteding: Zie brochure: 'Nog meer ruimte voor samenwerking vo-BVE'.

-Overige (18+) studenten (vavo-inschrijvingen/rijks bekostigd)*: moeten bij toelating reële kans van slagen hebben.

* Deze student komt voor bekostiging in aanmerking indien deze op 1 oktober is ingeschreven. Vavo (Rijksbekostigde)-inschrijving is mogelijk op de dag dat een student 18 jaar wordt.

Bij de intake wordt bepaald of een student ingeschreven kan worden en voor welke opleiding. Een instelling kan daarbij zelf bepalen welke toelatingseisen daarvoor gelden. Uitgangspunt hierbij is dat de student een reële kans van slagen heeft. Is de student eenmaal ingeschreven, dan heeft de instelling de verantwoordelijkheid adequaat onderwijs en begeleiding aan te bieden. De student moet in staat worden gesteld deel te nemen aan de examens. In onderling overleg kan een inschrijving worden aangepast als de student meer of minder vakken wil volgen. De student kan zelf een besluit nemen om de studie of onderdelen daarvan te beëindigen.

Mocht een instelling (het bevoegd gezag) op eigen initiatief een besluit willen nemen tot beëindiging van de inschrijving met een student, dan kan dat alleen op grond van de wet en van de voorwaarden die de instelling heeft vastgesteld. Deze voorwaarden moeten minstens zijn voorgelegd aan de Studenterraad. Bij verwijdering van een leerplichtige student gelden bijzondere vereisten (zie verder**).

'Regel' is dat geprobeerd moet worden (wellicht in een verbeterplan) een oplossing te bieden voor de problemen die er met een student zijn, zodat deze zich zo optimaal mogelijk kan voorbereiden op de examens. Van de student mag verwacht worden dat deze de lessen bezoekt, huiswerk en toetsen maakt en deelneemt aan de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten. Dit kan onderdeel zijn van de zogenaamde inspanningsverplichting die bij inschrijving tussen vavo en student wordt afgesproken (in een studentenstatuut).

Het verbeterplan wordt op een afgesproken moment geëvalueerd. Leidend bij de evaluatie is opnieuw de inspanning die de student heeft gedaan om aan zijn verplichtingen te voldoen.

Indien er een voornemen is tot uitschrijving dan moet de student hiervan schriftelijk in kennis worden gesteld. Het voornemen moet worden gemotiveerd. Hoe de student tegen een uitschrijvingsbesluit bezwaar kan maken is afhankelijk van de wijze waarop dit binnen een instelling is geregeld. Op deze mogelijkheid wordt hij schriftelijk gewezen in het uitschrijvingsbesluit.

Bijzondere vereisten bij minderjarige deelnemers**:

Definitieve verwijdering van een deelnemer waarop de leerplicht van toepassing is, vindt niet eerder plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere instelling, een school voor speciaal onderwijs of een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, dan wel een instelling als bedoeld in [artikel 1, onder c, van de Leerplichtwet 1969](#) bereid is de deelnemer toe te laten. Indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een zodanige instelling of school waarnaar kan worden verwezen, kan in afwijking van de eerste volzin tot definitieve verwijdering worden overgegaan. (WEB: artikel 8.1.3 / lid 5)

Inschrijving Rijks en cursus/lesgeld voor op 1 augustus 17 jarige studenten

Vanaf heden kunnen 17-jarigen die niet meer staan ingeschreven op een vo-school, mits zij in het betreffende studiejaar 18 worden, niet meer terug kunnen (of willen) naar hun oude vo-school, maar nog wel een (hoger) vo-diploma willen halen om daarmee aan hun kwalificatieplicht te voldoen, onderwijs volgen aan het voortgezet

algemeen volwassenenonderwijs (vavo) in het kader van het voorkomen en bestrijden van vsv*.

Deze minderjarige studenten aan het vavo zijn geen les- of cursusgeld verschuldigd voor zover zij op de eerste dag van het desbetreffende schooljaar de leeftijd van 18 jaren niet hebben bereikt, ongeacht of ze vol- of deeltijder zijn. Dit betekent ook dat studenten die gedurende een studiejaar 18 worden helemaal geen les- of cursusgeld betalen voor het betreffende studiejaar. Daarmee is hun situatie gelijk aan andere minderjarige leerlingen. De studenten tellen wel mee voor de bekostiging die vavo-scholen ontvangen van het Rijk*.

Als de student 18 jaar wordt en bij de start van een nieuw schooljaar nog op het vavo zit, moet deze uiteraard wel cursusgeld of lesgeld gaan betalen.

-De leerboeken zijn vooralsnog voor eigen rekening van de student. Verdere uitwerking door OCW volgt t.z.t.

-Vanaf het moment dat de student 18 jaar is, heeft deze recht op tegemoetkoming (conform Rijks-inschrijving).

-De accordering van de gemeente garandeert bekostiging en is voor de accountant voldoende bewijs.

*Zie verder: de 'Handreiking.....' in de bijlage op pagina 15 van dit handboek.

Bevoegdheid docenten vavo

Conform benoembaarheidseisen zoals vermeld in WEB art. 4.2.1 en verder.

Examencommissie en de rol van de voorzitter

Wat betreft de samenstelling van de examencommissie valt het vavo onder de regelgeving van het mbo.

In beginsel wordt de vavo-manager die financiële verantwoordelijkheid draagt binnen de instelling niet benoemd tot lid van de examencommissie. Van deze hoofdregel kan worden afgeweken, op grond van de WEB, artikel 7.4.5, negende lid, tweede volzin. Als de examencommissie regels vaststelt over het voorkomen van belangenverstremgeling bij het toedelen en uitvoeren van haar taken en bevoegdheden, kan de vavo-manager die anderszins financiële verantwoordelijkheid draagt binnen de instelling worden benoemd tot lid van de examencommissie. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de regel dat een examencommissielid dat in een andere rol betrokken is bij een bepaald examen niet deelneemt aan de besluitvorming over dat examen.

Bewaartermijn examendossiers (SE en CE)

Vavo valt onder de WEB, dus de examencommissie moet voldoen aan de eisen die gesteld worden vanuit de WEB, dus ook aan de eisen die gesteld worden aan de examendossiers en het bewaren daarvan. Dat betekent dat voor elke student het examendossier 2 jaren lang bewaard dient te worden.

Bron inspectie: 'Om onze toezichtstaak goed te kunnen uitoefenen houden wij, zoals hierboven reeds aangegeven, een termijn van ten minste twee jaar na diplomering aan voor gemaakt examenwerk (voor zover daarin het beoordelingsformulier is verwerkt). Dat geldt ook voor VAVO.'

Bron/link: [Handreiking – Bewaartermijnen examengegevens](#)

Commissie van beroep bij Centraal Examen

Is niet van toepassing op het vavo.

Profielwerkstuk buiten het oorspronkelijke profiel

Een PWS moet betrekking hebben op een groot examenvak binnen het totale vakkenpakket/profiel (dat recht geeft op een diploma), ook als het PWS als vrijstelling wordt ingezet.

Indien het PWS als vrijstelling wordt ingezet en het oorspronkelijke vak zit niet meer in het nieuwe vakkenpakket/profiel, moet het wel gekoppeld worden aan een ander passend groot examenvak op het nieuwe diploma, ook voor de ROD-melding.

Is dit niet mogelijk, dan ligt de oplossing in het opnemen van het oorspronkelijke vak als extra vak op de cijferlijst, waarbij het niet bij de uitslagbepaling betrokken hoeft te zijn. Ook als het als extra vak op de cijferlijst staat, maakt het immers wel deel uit van het profiel.

Inschrijving voltijd mbo of hbo gecombineerd met vavo (deeltijd)

Bekostiging voor dubbele inschrijvingen is mogelijk indien wordt voldaan aan de voltijdseisen –dus onderwijstijd- van de mbo/hbo-opleiding.

Er mogen bovendien geen dubbelingen zijn in de vakken vavo en de mbo/hbo-opleiding, er moet echt sprake zijn van twee verschillende studies.

Bronnen: DUO, Examenloket en (juridische afdeling) inspectie.

Symbiose regeling met vso

Vanaf 1 januari 2013 is samenwerking tussen vavo en het speciaal onderwijs mogelijk. Voorwaarden zijn te vinden in het brondocument (hieronder).

Bron: Onderwijskundig Besluit WEC, artikelen 12 en 13

Rekenen/Rekentoets

Vanaf 2020-2021:

In het voortgezet onderwijs, dus ook vavo, wordt de centrale rekentoets afgeschaft voor studenten die vanaf schooljaar 2020-2021 hun diploma halen.

Uitzondering: Het rekenexamen (in PTA) is nog wel verplicht voor studenten zonder wiskunde, het resultaat telt echter niet mee in de zak-, slaagregeling.

2x diploma binnen hetzelfde niveau en met gelijk profiel

2x diploma met hetzelfde profiel is toegestaan indien alle vakken opnieuw worden geëxamineerd (en de uitslag recht geeft op diploma).

Toelichting:

Een nieuw(zelfde) diploma met behulp van al voor het eerdere diploma gebruikte resultaten betekent in feite een verandering van het reeds uitgereikte diploma en dit is wettelijk niet toegestaan, op grond van het begrip definitief vastgestelde uitslag. Zowel het eerder behaalde diploma (bijv. vwo NG), als de bijbehorende gebruikte onderliggende (ingebrachte) cijferlijst kan dan niet meer opnieuw voor hetzelfde diploma gebruikt worden. Dat betekent dat indien de kandidaat nu opnieuw een vwo-NG diploma wil behalen, geen gebruik meer gemaakt kan worden van een al gebruikte cijferlijst en dat dus ALLE VAKKEN opnieuw gedaan moet worden. Van eerder behaalde resultaten en/of vrijstellingen kan dan geen gebruik meer worden gemaakt.

Er bestaat wél ruimte indien de kandidaat een nieuw vwo diploma wil behalen met een ánder profiel dan tot dusver is behaald. Dus, als deze kandidaat nóg een vwo diploma wil behalen, maar nu met C&M profiel of met N&T profiel, dan kan wél gebruik gemaakt worden van de resultaten die eerder behaald zijn. Want dan gaat het om een diploma dat nog niet in het bezit van de kandidaat is en dan is er dus geen sprake van wijziging van een reeds afgegeven diploma op grond van een vastgestelde uitslag. Voor deze laatste situatie gelden de normale regels van inwisseling.

Vermelding vwo-vak op havo-cijferlijst (diploma)

Indien iemand een vak op vwo-niveau heeft afgesloten -in hetzelfde schooljaar of al eerder een vrijstelling heeft behaald voor een vak- en opgaat voor een havo-diploma, wordt in alle gevallen op de havo-cijferlijst (vwo) achter het vak vermeld, ongeacht of hij dit vwo-vak heeft afgesloten als onderdeel van een vwo-opleiding of als onderdeel van een havo-opleiding.

Honoreren vrijstellingen van IVO mavo-vakken zonder CE

Is niet toegestaan.

Protocol augustus/september-examens

- Doel van dit protocol: kwaliteit en validiteit van deze examens garanderen.
- Belang van deze examens: efficiënte leerwegen door instroom naar MBO/HBO/WO mogelijk maken. Dit is onderdeel van de taakstelling van het vavo.
- Uitgangspunt: een nieuw schoolexamen voor een vak zonder CE.
- Mogelijk voor de vakken zonder CE (afhankelijk van het aanbod van een vavo), zoals maatschappijleer, NAW (VWO), PWS, informatica, wiskunde D, Spaans elementair en NLT (natuur, leven en techniek).
- Bij PWS: dat is altijd een gerichte herschrijfopdracht. Een geheel nieuw PWS begeleiden in de zomervakantie is niet haalbaar/verantwoord. Als het PWS wel helemaal opnieuw moet, dan is augustus/september examen niet mogelijk.
- Indien iemand feitelijk al geslaagd is op basis van (gecombineerde) cijferlijsten: gerichte herschrijfopdracht voor PWS die tot een hoger cijfer kan leiden.
- Examens afgenomen in augustus en diplomering/uitslagdatum voor 1 september (melding bij DUO) geven garantie instroom HBO/WO (feitelijke uitreiking kan na 1 september).
Indien de uitslag van het examen in september vastgesteld wordt, hangt de mogelijkheid van instroom af van het toelatingsbeleid van de instellingen. Het vavo communiceert dit duidelijk met de leerlingen.
- Borging kwaliteit/validiteit: Bij deze examens wordt de 1^e correctie getoetst door een 2^e examinerator.
- Eenheidsprijs, uitgaande van 5 klokuren per examen: (maximaal) 350 euro. Formele inschrijving moet via uitbesteding (bij 16 en 17 jaar) of Rijks (18+) of Leerling betaalt (18+) en altijd als extraneus. **Er vindt echter geen 1 oktober-bekostiging plaats.**
- *Diplomering geschiedt op basis van de eindexameneisen van het daaropvolgende jaar, bij het augustus-september examen zijn dat dus de eisen van het schooljaar van na 1 augustus, dus het nieuwe schooljaar.*

Septemberexamen + examen in hetzelfde examenjaar (juni) op een hoger niveau

Het is toegestaan binnen 1 school-/examenjaar examen te doen in september en daarna in juni/juli examen te doen op een hoger niveau.

Melding verzuimloket uitbestede (Rutte) leerlingen

In de brochure 'Nog meer ruimte voor samenwerking vo-bve....' staat vermeld (pag. 8) dat de vo-school verantwoordelijk is voor melding aan het verzuimloket. Binnen een raamovereenkomst kan deze melding aan het verzuimloket gedelegeerd worden aan het vavo.

Uitbreiding uitbesteding met mogelijkheid herprofilering

Vanaf 1 augustus 2021 is uitbesteding voor herprofilering mogelijk. De bekostiging is 50%; dat is vergelijkbaar met de bekostiging van gezakte studenten. De uitbreiding betreft naast herprofilering ook verbetering van eerder behaalde cijfers.

Bovenstaande is een aanvulling op de reeds bestaande regeling Besluit samenwerking VO-BVE.

Let op. Via uitbesteding mogen alleen 16 en 17 jarigen herprofileren. 18 jaar en ouder wordt bekostigd via Rijksbekostiging!

Cum Laude: sprokkelaars uitgesloten

Cum Laude slagen kan slechts indien alle ████████ examens zijn afgelegd binnen de periode van het schooljaar voorafgaand aan de diplomering.

Kan een vavo een uitbestede student een vak laten volgen aan een vo-school?

Nee, dat kan niet. Een vo-school kan geen deeleindexamen afnemen. Alleen als een leerling van een andere vo-school een bepaald vak niet aan de eigen school kan volgen, is het mogelijk om dit aan een andere vo-school te volgen en daarin examen af te leggen.

Dit is mogelijk gemaakt in WVO 2020, artikel 2.53, 1^e lid. Daar staat dat leerlingen een keuze kunnen maken uit vakken, voor zover het bevoegd gezag *'al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen hen daartoe in de gelegenheid stelt.'* Wanneer er sprake is van samenwerking, is het Besluit samenwerking VO-BVE, artikel 2 van toepassing. De grondslag van dit besluit ligt in WVO 2020, artikel 2.99 t/m 2.101 en 2.108.

-Een leerling die door de vo-school wordt uitbesteed op grond van het Besluit samenwerking VO-BVE, artikel 3, valt vanaf dat moment onder de inrichtings- en examenvoorschriften van de WEB en de verantwoordelijkheid van de vavo-instelling. De WEB kent geen regeling tot 'uitbesteding' aan een vo-school. De mogelijkheid zoals neergelegd in het Besluit samenwerking VO-BVE tot het laten volgen van een deel van het onderwijs aan een andere school of instelling kan niet door een vavo-instelling worden toegepast, maar geldt alleen voor vo-scholen en niet vice versa. Met andere woorden, het is niet toegestaan dat een aan een vavo-instelling uitbestede leerling, door die instelling in de gelegenheid kan worden gesteld om een deel van het onderwijs dan toch weer aan de vo-school van inschrijving te volgen.

Als echter het vavo juist een vak, dat de leerling opnieuw zou moeten doen, niet aanbiedt, ontstaat er een probleem. Vaak gaat het om Grieks of Latijn. Het is verleidelijk om de leerling aan de 'oude' vo school opnieuw examen in Grieks of Latijn te laten afleggen. Dat is niet mogelijk, want het examen moet formeel aan de vavo worden afgelegd. Aan de volgende oplossing kan dan worden gedacht, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

- De vavo-instelling dient (voor 1 oktober) een pta in bij de inspectie voor Grieks/latijn; hierbij kan zij zich baseren op het PTA, zoals de vo-school hanteert.
- De vavo-instelling bestelt het centraal examen Grieks/Latijn bij DUO Examendiensten (via de beveiligde site in oktober).
- Er wordt geregeld dat een docent klassieke talen het examen afneemt onder verantwoordelijkheid van de vavo-instelling; dit kan door middel van detachering, nul-urencontract, officiële in dienst name voor een aantal uren, inhuur op freelance basis etc.
- Er wordt geregeld dat de leerling onderwijs ontvangt onder verantwoordelijkheid van de vavo. Dit hoeft niet een wekelijks ingeroosterd aantal uur te zijn. Omdat het doorgaans om één of twee leerlingen gaat, kan de 'individuele' lestijd zeer efficiënt worden gebruikt.

Onderzoekskader inspectie (vanaf 1 augustus 2021) + examenloket:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderzoekskaders/documenten/publicaties/2021/07/01/onderzoekskader-2021-middelbaar-beroepsonderwijs>

www.examenloket.nl

Zoek dan naar: 'Veel gestelde vragen examenloket': hier vindt u belangrijke informatie over allerlei examenzaken.

Bijlage bij inschrijving 17 jarigen via Rijksbekostiging van pagina 9 van dit handboek:

Handreiking vavo t.b.v 17-jarigen zonder uitbestedingsovereenkomst van een vo-school.

Sinds 1 januari 2019 is een wijziging van kracht in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs over regionale samenwerking wat betreft voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.

De nieuwe regelgeving zegt dat vanaf studiejaar 2019-2020 ook 17-jarigen (mits zij in het betreffende studiejaar 18 worden) die niet meer ingeschreven staan op een vo-school, kunnen worden aangemeld bij het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Het gaat hier om jongeren die niet in het bezit zijn van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Deze regeling geldt dus niet voor een jongeren met een startkwalificatie!

Hoe werkt deze nieuwe regeling?

Deze regeling biedt leerlingen vanaf 17 jaar (mits zij in het betreffende studiejaar 18 worden) de mogelijkheid zich aan te melden bij het vavo. Deze regeling geldt in de situatie dat er geen vo school of samenwerkingsverband meer betrokken is, bijvoorbeeld als de jongere al was doorgestroomd naar het mbo. Óf de zeer bijzondere situatie dat de vo school niet wil uitbesteden omdat zij een andere inschatting maakt wat een passende onderwijsplek voor de leerling is. De leerling kan, mits deze voldoet aan de toelatingscriteria van de vavo, zich in dat geval bij de vavo aanmelden. De vavo maakt dan een beoordeling of een leerling toelaatbaar is.

Regulier toelatingsproces vavo

Het vavo was tot 1 januari 2019 alleen rechtstreeks toegankelijk voor studenten vanaf 18 jaar.

Daarnaast kunnen 16- en 17-jarige jongeren -wanneer de school inschat dat de leerling een grotere kans heeft om een vo (vmbo-tl, havo of vwo) diploma te behalen- door hun middelbare school uitbestede worden aan het vavo (de Rutte regeling). De vo-school geeft dan een aanbeveling bij de vavo met een toelichting waarom de schoolloopbaan beter voortgezet kan worden in het volwassenenonderwijs.

Een vo-school mag een leerling niet uitschrijven voordat de leerling op een andere school ingeschreven is. Het is aan de Inspectie van het onderwijs om hierop toe te zien. De gemeente (leerplicht/RMC) heeft hierin een signalerende functie omdat deze leerlingen, wanneer ze toch worden uitgeschreven, een vergrote kans lopen het onderwijs zonder startkwalificatie te verlaten.

(zie verder op pagina 15)

Aanmeldproces 17-jarigen:

In de wet staat dat de doorverwijzing naar de vavo plaats vindt op basis van afspraken die het college van burgemeester en wethouders maakt met betrokken scholen en organisaties in het kader van het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten . De toelatingsprocedure kan hierdoor per gemeente verschillen. In de bijlage staat een voorbeeld van hoe de aanmelding vormgegeven kan worden.

Kosten en bekostiging

Deze minderjarige leerlingen aan het vavo zijn geen les- of cursusgeld verschuldigd voor zover zij op de eerste dag van het desbetreffende schooljaar de leeftijd van 18 jaren niet hebben bereikt, ongeacht of ze een vol- of deeltijd lesprogramma volgen. Dit betekent ook dat leerlingen die gedurende een studiejaar 18 worden helemaal geen les- of cursusgeld betalen voor het betreffende studiejaar. Daarmee is hun situatie gelijk aan andere minderjarige leerlingen.

De leerling telt mee voor de bekostiging die vavo-scholen ontvangen van het Rijk. De accountant heeft vanwege de rijksbekostiging een 'bewijs' nodig van de gemeente om de rechtmatigheid van de vavo inschrijving te toetsen. Dat het bewijs vanuit de gemeente aangeleverd dient te worden komt doordat in de wet staat dat de doorverwijzing plaats vindt op basis van afspraken die het college van burgemeester en wethouders maakt met betrokken scholen en organisaties.

Voorbeeld van hoe de aanmelding bij vavo door onderwijs en gemeente vormgegeven kan worden:

Stappen:	toelichting
1. Jongere meldt zich aan bij het vavo.	Op de website van het vavo staan de toelatingscriteria.
2. Intake door het vavo. Als de jongere plaatsbaar is, meldt het vavo dit aan de gemeente (leerplichtambtenaar of RMC) in het kader van het voorkomen en bestrijden van vsv.	Het vavo beoordeelt of de jongere in staat zal zijn om de opleiding met succes af te ronden. Dit gebeurt onder meer op basis van de behaalde schoolresultaten en het intakegesprek. De betreffende vavo informeert de gemeente over deze aanmelding.
3. De gemeente bespreekt met jongere en de ouder wat er van hem of haar verwacht wordt, indien de casus daarvoor aanleiding geeft.	Wanneer het vavo instemt met de toelating van de jongere, krijgt de jongere de opdracht om een formulier te laten tekenen door de gemeente. Om voortijdig schoolverlaten te voorkomen bespreekt de gemeente met de jongere de motivatie om het vavo te gaan doen en wat er van hem/haar verwacht wordt, bijvoorbeeld omtrent aanwezigheid.
4. De jongere, ouder(s)/voogd en gemeente ondertekenen het formulier	Het formulier bevestigt dat er een gesprek is geweest met gemeente en dat ouders instemmen met de aanmelding.
5. De jongere levert het door alle partijen ondertekende formulier in bij het vavo.	Gemeente informeert het vavo dat het gesprek heeft plaatsgevonden.
6. Het vavo schrijft de jongere in.	Het mede door de gemeente getekende formulier (kan ook een mail zijn) is voor de accountant bewijs voor de rechtmatigheidstoets van het vavo inschrijving van leerling in de leeftijd 17+ die geen uitbestedingsovereenkomst van vo-school heeft.